

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande

Stockholm 2026-02-02

Remiss avseende av betänkandet Effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg (SOU 2025:120)

Diarienummer: LI 2025/02146

Inledning

Svensk Försäkring tackar för möjligheten att lämna synpunkter på rubricerat betänkande. Vi lämnar övergripande synpunkter på det avgränsade område i utredningen som är särskilt viktigt för branschen ur ett investeringsperspektiv.

Svensk Försäkring är en branschorganisation som företräder försäkrings- och tjänstepensionsföretag som tillsammans utgör ungefär 90 procent av den svenska försäkringsmarknaden. Branschen förvaltar stor mängd kapital, framför allt i form av den svenska tjänstepensionen. Vid slutet av det tredje kvartalet 2025 hade de svenska försäkrings- och tjänstepensionsföretagen tillgångar motsvarande drygt 8 000 miljarder kronor. Våra medlemmar är således stora institutionella investerare, där kapitalförvaltning och investeringsanalys är centrala verksamheter.

Något som är unikt för tjänstepensionskapital är att det lämpar sig för investeringar med lång tidshorisont eftersom försäkrings- och tjänstepensionsföretagen förvaltar kapitalet från de första premieinbetalningarna till dess att de tas ut i form av pensioner. Det kan därför, under rätt förutsättningar, lämpa sig för den typ av projekt som betänkandet fokuserar på.

Övergripande synpunkter

Utredningens uppdrag är att föreslå en ny struktur och ramar för alternativa former för organisering och genomförande av infrastrukturinvesteringar. Investeringar genom privat kapital behandlas i en avgränsad del av betänkandet. Investeringslösningar, exempelvis genom offentlig-privat samverkan, har huvudsakligen hanterats i tidigare utredningar och initiativ.

Syftet med det nu aktuella uppdraget är att utreda hur alternativa former för organisering och genomförande av statlig transportinfrastruktur skulle kunna implementeras i Sverige för att skapa förutsättningar för ökade effektivitetsvinster

och ett snabbare genomförande av infrastrukturinvesteringar i enlighet med det övergripande transportpolitiska målet att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Slutsatser och förslag avseende privat kapital är hämtade från Kommittén om finansiering av offentliga infrastrukturinvesteringar via skatter, avgifter och privat kapital och från Produktivitetskommissionen. I detta avsnitt konstateras bland annat att det finns effektivitetsvinster om privat kapital inkluderas i finansieringen av investeringar i statlig transportinfrastruktur i form av OPS.

Branschen har sedan länge efterfrågat denna typ av riskdelningsprinciper. Det förvaltade kapitalet hos försäkrings- och tjänstepensionsföretagen ska garantera avkastning till sina försäkringstagare. Det är därför inte möjligt att göra investeringar i projekt med betydande osäkerheter eller som medför allt för stor risk. Att det saknas tillräckliga principer för riskdelning i Sverige har, i branschen, identifierats som ett hinder för att öka andelen långsiktiga investeringar.

En struktur för en offentlig-privat samverkan för svenska transport- och infrastrukturprojekt skulle kunna fungera som en katalysator för investerare i Sverige. Svensk Försäkring ser därför generellt positivt på att nationella OPS-lösningar utreds vidare.

Nedan redogör vi för några aspekter som är viktiga att beakta vid utformning av en tänkt OPS-lösning. För att denna lösning ska vara intressant är det avgörande att den avkastning som genereras blir marknadsmässig i relation till den risk som investeringen innebär. Vidare är det eftersträvarsvärt att det är offentliga medel som tar huvuddelen av den risk som uppstår i utvecklings- och byggnadsfasen av projekt. En förklaring till detta är att dessa risker historiskt har visat sig vara svåra att beräkna. Det långsiktiga kapitalet i exempelvis tjänstepensionen måste kunna garantera en viss avkastning, varför riskerna vid en investering behöver kunna beräknas under långa tidshorisonter. Av liknande skäl är det även önskvärt att staten står för equity-finansiering i ett eventuellt utvecklingsbolag då de tänkta projekten är av nationellt intresse.

Ett annat fördelaktigt sätt att finansiera projekten kan vara att utveckla lån med statliga garantier för att möjliggöra konkurrenskraftig finansiering och sänka kapitalkostnaden.

Svensk Försäkring

Magnus Vesterlund